ABOLIXXA KRISTU L-LIĠI TA' MOSÈ?

Mistoqsija: "*Xi wħud igħallmu li l-Kristjani mhumiex taħt l-obligu li jżommu l-jum tas-Sibt f'dan iż-żmien. Jekk dak huwa l-każ, kif Mattew 5:17-18 għandu jkun spjegat? Ma qalx Kristu li l-liġi ma tkunx meqruda; li hija tibqa' sakemm jibqgħu s-sema u l-art?*"

Tweġiba: fir-rakkont ta' Mattew dak li normalment huwa msejjaħ bħala "Il-Priedka tal-Muntanja," dan il-kliem ta' Ġesù huwa rreġistrat:

> "*La taħsbux li jiena ġejt biex neqred il-liġi, jew il-profeti: jien ma ġejtx biex neqred, iżda biex inwettaq. Għax tassew ngħidilkom: Sakemm igħaddu s-sema u l-art, jota waħda jew nitfa waħda ma titneħħiex mil-liġi, sama kollox iseħħ*" (Mattew 5:17-18).

Spiss huwa argumentat li jekk Ġesù ma "qeridx" il-liġi allura din għandha tkun għadha tobrot. Għalhekk, komponenti bħall-ħtiġijiet "tal-jum tas-Sibt" (Sabbath) għandhom ikunu għadhom operattivi, flimkien ma', forsi, elementi numerużi oħra tas-sistema Możajka jew Lhudija. L-assunzjoni hija bbażata fuq nuqqas ta' għarfien tal-kliem u l-intenzjoni ta' dan il-passaġġ.

Aħna nistgħu naffermaw b'mod kunfidenti li Kristu hawn ma ssuġġerixxix li *n-natura li torbot* tal-liġi ta' Mosè kellha tibqa' obligatorja għal dejjem, perpetwalment. Veduta bħal din tikkontradixxi dak kollu li aħna nitgħallmu mill-bqija tat-Testment il-Ġdid. Ikkonsidra l-punti li ġejjin:

1. Ta' sinjifikat speċjali f'dan l-istudju hija l-kelma mfissra "neqred". Din tittraduċi t-terminu Grieg *katalou*, letteralment ifisser li "teħles," li "ma jorbotx." Il-kelma tinsab sbatax-il darba fit-Testment il-Ġdid. Din hija wżata, per eżempju, dwar il-qirda tat-tempju Lhudi mir-Rumani (Mattew 26:61;27:40; Atti 6:14), u dwar it-tiġrif tal-ġisem uman fil-mewt (2 Korintin 5:1). It-terminu jista' jġorr it-tifsira aktar wiesa ta' li "tegħleb," jiġifieri, li "ġġib fix-xejn, imċaħħad mis-suċċess." Fil-Grieg klassiku, din kienet użata f'konnessjoni ma' istituzzjonijiet, liġijiet, biex tgħaddi l-idea ta' "li ċċaħħad il-qawwa" jew li "tinvalida."
2. Huwa speċjalment importanti li tinnota kif il-kelma hija wżata f'Mattew 5:17. F'dan il-kuntest, "neqred" hija mpoġġija f'oppożizzjoni għal "inwettaq." Kristu ġie "…mhux biex *jeqred*, imma [*alla* – avverbju avversattiv] biex *iwettaq*."

   It-tifsira hija din. Ġesù ma ġiex f'din id-dinja għal l-iskop li jaġixxi bħala avversarju tal-liġi. L-għan tiegħu ma kienx biex jisfrutta jew il-

liġi. Pjuttost Hu ivveneraha, ħabbha, obdiha, u wassalha għall-milja tagħha. Hu wettaq *il-kliem profetiku li ntqal* Dwaru Nnifsu (Luqa 24:44). Kristu wettaq it-*talbiet* tal-liġi Możajka (Lhudija), li sejħet għal ubbidjenza perfetta jew jekk mhux hekk imponiet "saħta" (ara Galatin 3:10, 13). F'dan is-sens, *il-pjan divin* tal-liġi dejjem ikollu effett li ma jispiċċax. Din dejjem twettaq l-iskop li għalih kienet mogħtija.

3. Jekk, iżda, il-liġi tal-Mosè għandha l-istess relazzjoni għall-bnedmin illum, f'termini ta' *l-istatut li jorbot* tagħha, kif hija għamlet qabel ma Kristu ma kinetx imwettqa, u Ġesù falla jew naqas f'dak li Hu ġie "biex jagħmel." Minn naħa l-oħra, jekk il-Mulej *wettaq* dak li Hu ġie *biex* iwettaq, allura l-liġi kienet imwettqa, u din mhijiex sistema legali li torbot illum.

4. Jekk il-liġi ta' Mosè ma kinetx imwettqa minn Kristu, u għalhekk tibqa' bħala sistema legali obligatorja għal-lum, mela din mhijiex sistema li torbot *parzjalment*; pjuttost, hija sistema totalment irreżistibbli.

   Ġesù qal ċar li "jota waħda jew nitfa waħda" (rappreżentativ ta' l-iżgħar marka tal-kitba Lhudija) ma tgħaddix sakemm kollox ikun imwettaq. Konsegwentament, xejn mil-liġi ma kellu jonqos sakemm dan kien *iwettaq kompletament l-iskop tagħha*.

   "Imma," xi wħud jissopponu "ma jaffermax it-test li l-liġi tibqa' sakemm 'is-sema u l-art' igħaddu?" Le, huwa biss li jkun aktar "faċli" għal l-univers li jgħaddi jew jispiċċa milli l-liġi ta' Alla *ma twettaqx il-missjoni tagħha* (Luqa 16:17).

   U mela, jekk xi ħadd iżomm iebes, fuq il-bażi ta' Mattew 5:17-18, li l-liġi ta' Mosè għadha torbot bħala sistema meħtieġa, dan għandu jeħodha *kollha* kemm hi—inkluż is-sagrifiċċji mdemmija tagħha, l-vjaġġi annwali għal Ġerusalem, ritwali ta' purifikazzjoni, eċċ. Kif l-appostlu Pawlu aktar tard argumenta—jekk raġel jirċievi parti waħda mill-liġi [bħala li torbot għall-ġustifikazzjoni], hu marbut biex iħares il-liġi kollha (Galatin 5:3). Din hija l-konsegwenza loġika tal-veduta iddiżgwidata tas-"sabbatarjani" ta' dan it-test importanti.

5. B'żieda għall-punti msemmija fuq, Pawlu b'mod ċar jargumenta, fl-ittra tiegħu lil Efesin, li "l-liġi tal-kmandamenti, li tikkonsisti fi preċetti" kienet "imħassra" permezz tal-mewt ta' Ġesù fuq is-salib (Efesin 2:14-15). It-terminu Grieg għal "imħassra" huwa *katargeo*, letteralment jissuġġerixxi l-idea li tnaqqas xi ħaġa għal stat ta' inattività.

> Pawlu juża t-terminu darbtejn f'Rumani 7:2, 6—juri l-istess kif mara hi "maħlula" mil-liġi ta' żewġha meta hu jmut, hekk ukoll, permezz tal-mewt tal-ġisem ta' Ġesù Kristu, il-bnedmin kienu "maħlula" mill-obligi tal-liġi Możajka. Li l-liġi murija hawn hija l-liġi ta' Mosè, tinkludi l-għaxar kmandamenti, huwa muri bir-riferenza għal l-għaxar kmandament f'Rumani 6:7 (Eżodu 20:17).

L-armonija bejn Mattew 5:17-18, u Efesin 2:15, hija din: L-iskop tal-liġi ta' Mosè qatt ma kellu jiġi fix-xejn; il-pjan oriġinali tagħha kellu jkun perpetwu. Fuq in-naħa l-oħra, bħala kodiċi legali, din tkun imneħ-ħija, tkun ikkanċellata permezz tal-mewta sagrifikali tas-Salvatur (Kolos-sin 2:11-15).

U għalhekk, konsiderazzjoni tal-fatti kollha twassal għall-konklużjoni li Mattew 5:17 ma joffrix xi appoġġ lil dawk li jżommu li l-osservanza tal-jum tas-Sibt hija obligu meħtieġ divinament għal dan iż-żmien.